

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: ZA ŠIBENIK DONAŠANJEM U KUĆU TE ZA AUSTRO-UGARSKU
POŠTOM NA MJESEC K 125. ZA TROMJESEC K 375 POLUGODIŠNJE I GO-
DIŠNJE RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO K 15 I POŠTARINA. — PLATIVO
I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

JUTARNJI LIST

IZLAZI SRIEDOM, PETKOM I NEDJELJOM

Telefon br. 31. — Čekovni račun 71.049

UREDNIČTVO I UPRAVA „HRVATSKE RIEČI“ NALAZE SE U „HRVATSKOJ TI-
SKARI“ (Dr. KRSTELJ I DRUG.) — RUKOPISI NE VRAĆAJU SE. — NEFRAN-
KIRANA SE PISMA NE PRIMAJU.

OGLASI PO CIENIKU.

MEMORANDUM

55 zastupnika stranke prava iz svih hrvatskih zemalja Njegovu Veličanstvu hrvatskom kralju
FRANJI JOSIPU I.

Svietla kruno, hrvatski kralju!

Božjom pomoću i mudrim nastojanjem Vašega Veličanstva okupljen je danas sav hrvatski narod sa svim svojim zemljama pod žezlo Vašega Veličanstva. Ali taj jedinstveni hrvatski narod i nekada jedinstvena hrvatska država, umjetno stvorenim državopravnim ustanovama, razkomadani su u nenaravna posebna upravna područja. Usled toga onemogućeno je s jedne strane hrvatskom narodu, da digne jedinstveni svoj glas, kao što je s druge strane onemogućeno i Vašem Veličanstvu, da čuje preko odgovarajućega ustavnog predstavničkog organa jedinstveno izražene težnje naroda. Pa stoga u pomanjkanju ovakvog ustavnog predstavničkog organa, mi potpisani narodni zastupnici, iz svih hrvatskih zemalja, kao ustavni predstavnici hrvatskoga naroda pod žezlom Vašega Veličanstva, sakupljeni danas u glavnom gradu Zagrebu na viećanje o dobru i sreći svoga naroda, upravljamo Vašemu Veličanstvu smjernu predstavku uz homagijalno počitanje prema posvećenoj osobi Vašega Veličanstva i prema prejasnoj dinastiji.

Veličanstvo!

Kad je iza bitke kod Muhača hrvatska država ostala bez kralja i dinastije, sve su susjedne države i velevlasti priznavale hrvatskoj kraljevini suverenu državnu samostalnost i neodvisnost, bilo od Ugarske, bilo od ma koje druge strane države, natječuci se za hrvatsku krunu. Tako silno otomansko carstvo, kojemu je tada stajao na čelu najveći vladar one dinastije, Sulejman Veliki; tako moćna mletačka republika; tako i sami Magjari i njihov kralj Ivan Zapolja.

Božjom i hrvatskoga naroda suverenom voľjom bude tada, 1. siječnja 1527. redovitim izborom na Četinskom saboru na prestolje hrvatske kraljevine uzvišen prejasni dom Habsburga i tako stupi naša domovina i naš narod u sklop habsburške monarkije kao suverena samostalna država.

Tom svečanom prigodom zavjerio se je izabrani kralj Ferdinand I. prisegom, da će prejasna kraljevska dinastija sva ona prava i slobodu hrvatske države sačuvati, koju je ova i za vrijeme domaćih kraljeva i uvijek kasnije u podpunoj mjeri do tada uživala.

Pragmatičkom sankcijom god. 1712. prenio je hrvatski narod „kraljevsko pravo i preimućstvo onoj ženskoj lozi prejasne krvi austrijske“, koja će držati Štajersku, Korušku i Kranjsku. I tim činom utvrđena je zakonita samostalnost, nezavisnost i celokupnost hrvatske države za sve vjekove tako, da su se svi hrvatski kraljevi iz prejasne Habsburške kuće, sljedeći odredbe i prisege Svoje i svojih slavinih predšastnika, odazivali prošnjama hrvatskih sabora za sjedinjenje, pa je i Vaše Veličanstvo još god. 1861. naložilo, da zakoniti predstavnici naroda pristupe k radnji za sjedinjenje hrvatskih zemalja pod žezlom Vašeg Veličanstva.

Ovaj nalog Vašeg Veličanstva nije sve do danas izvršen. nego je kraljevstvo hrvatsko još i sada razkomadano i raznim upravama podvrgnuto tako, da od državne nezavisnosti kraljevine Hrvatske ne ostoji nego u osam županija samo blijeda sjena, jer su i tom dielu Hrvatske oduzete najbitnije državne oznake samoopredjeljenja i samosvojnosti u najnužnijim granama državnog života.

Ovaj nenaravni i protupravni odnošaj u kraljevstvu hrvatskom i u njegovim dielovima nastao je iz okolnosti, da su predstavnici naroda hrvatskoga god. 1791. radi obrane svoga ustava, u naglosti i iz prevelike bojazni od centralizacije i germanizacije, neke svoje državne poslove bili uže privezali kraljevini Ugarskoj. Ali to je bilo učinjeno samo privremeno i uz izričito uzakonjeni uvjet, da to časovito zajedništvo sa kraljevinom Ugarskom ima potrajati: „dok se ne osvoje oni krajevi kraljevine Hrvatske, koji su pod Venecijom i Turskom i dok se tolik broj županija ne nadje na okupu, da Hrvati sami uzmognu uzdržavati jednu političku oblast.“

Ovaj uvjet naših predja, koji predpostavlja zakonito prekinuće zajedništva sa kraljevinom Ugarskom, kao i onaj pridržan u spomenutom nalogu Vašeg Veličanstva za ujedinjenje kraljevine Hrvatske, može se danas bez poteškoća izpuniti, jer hvala nastojanju Vašeg Veličanstva dospjele su sve zemlje kraljevine Hrvatske poslije dugih napora pod sjajno žezlo previšnjeg dinastije i u sklop slavne habsburške monarkije.

Veličanstvo!

Narod hrvatski nema danas svojih u hrvatskom državnom pravu i u ugovorima sa prejasnim vladarima zajamčenih uvjeta napredku na nijednom polju narodnoga života, ni u cjelosti, ni u kojem dielu svoje domovine.

Ovih zadnjih sto godina nije bilo ugovora trgovačkog, a da nije bio na štetu narodu hrvatskomu. Nema u monarkiji prometne politike, a da nije upravo uperena proti hrvatskoga naroda. Gospodarstveno i finacijalno hrvatski je narod izrabljivan, a uz to još i ponižen, kao da živi od tuđe milosti.

Teško da ima primjera u kojoj kulturnoj državi — da bi se kojemu vjernom i državotvornomu narodu toliko umjetnih, izhitrenih, nenaravnih sredstava i zapreka suprotstavljalo kao hrvatskomu narodu. Ne ima primjera, da bi se takvoga uvijek vjernoga i samopriegornoga braniča države i dinastije ovako sustavno i zlonamjerno slabilo i upropaščivalo, kao što se to događa sa hrvatskim narodom od strane raznih vlada, koje kao da imaju jedini zadatak, da hrvatski narod u svim njegovim dielovima upropaste kulturno, ekonomički i narodnostno unište.

Kroz 43 godine nagodbenog sustava Banovina bila je izvrgnuta svakojakim kušnjama, progonima, korupcijama i nasilnom odnarodjivanju, da se krivotvori ili uguši njezina prava volja a uništi hrvatsko narodno bivstvo.

Po finacijalnim nagodbama kroz ove 43 godine iscrpljena je gospodarska snaga banovinske Hrvatske za investicije i dugove učinjene samo u korist Ugarske. Magjarska gospodarska finacijalna politika u Hrvatskoj i Slavoniji izagnala je pol milijuna Hrvata sa njihova djedovskog ognjišta i otdjerala preko mora.

Od svih golemih doprinosa Hrvatske i Slavonije dobacuje im se tek toliko, da jedva pokrivaju izdatke za autonomno činovništvo.

Osim silnih dugova do 6 milijarda kruna za razne svoje investicije, izrabila je Ugarska za gradnju željeznica još i bogate šume u bivšoj vojnoj Krajini, koje je hrvatski krajišnik svojom krvlju zalievao, pa ipak ne ima gornja Krajina niti pedlja željeznice, koja bi ju spajala sa materom zemljom, sa posestrimom Bosnom i Dalmacijom.

Do razispnosti sižući izdatci Ugarske, koji se čine i na teret banovinske Hrvatske bez ikakve koristi za hrvatski narod, izazivlju vanredno visoke i mnogobrojne porezne terete. Porezna snaga osiromašenoga naroda već je odavna iscrpljena u tolikoj mjeri, da hrvatski seljački stališ, koji sačinjava oko 90% celokupnog pućanstva, mora zaduživati svoj zemljišni posjed, da uzmogne udovoljiti sve to većim tražbinam njemu tuđe uprave.

Primorske luke duž hrvatskih obala do Trsta od Kotora, i koje čine monarkiju velevladi, stoje — izuzev Trst i Rieku — bez uvjeta i sredstava potrebnih za svoj razvitak; a njihovo primorsko pućanstvo, kroz vjekove prvo med svjetskim pomorcima, prepušteno je svom kobnom udesu, i u koliko ne srće za zaradom u daleki svijet, propada materijalno i fizično.

Riekom, protupravno otdrnutom od kraljevine Hrvatske, nastoji se uništiti razvoj ostalih luka hrvatskoga primorja.

Isto tako Istra i Dalmacija, djelovi starodrevne hrvatske države, postale su puke pokrajne čistavskog diela monarkije.

Istra, u kojoj živi većina hrvatskoga i slovenskoga pućanstva, predana je gospodstvu talijanske manjine, koja većini priči svaki narodno-kulturni i gospodarski razvitak.

Pod upravom i krivnjom današnjeg sustava Istra i Dalmacija jednako trpe u gospodarskom pogledu. Trgovačka mornarica, koja je prije sto godina čvala po Dalmaciji i Istri i pružala veliko i obilno vrela blagostanja onom pućanstvu, posve je propala nevaljalom gogospodarskom politikom.

Dok se drugdje u monarkiji uredjuju rijeke, probijaju kanali za olakšanje trgovine, ogromna zemljišta leže pod vodom ne samo u Hrvatskoj i Slavoniji, nego i u Istri i Dalmaciji.

Cijela Dalmacija, unatoč zakonima i obvezama, nema prave željezničke sveze ni sa monarkijom, ni sa svojim naravnim zaledjem, Bosnom i Hercegovinom.

Bosni i Hercegovini udjeljena je vrsta ustava. Nu taj se ustav već sada u praksi pokazuje ništenim. Velik dio državnih posala posve je izuzet iz kompetencije sabora. Nema zemaljske vlade, koja bi bila odgovorna saboru. Zaključci stvoreni prema kompetenciji sabora, ne mogu postati zakonom, ako na nje ne privole dvie vanjske vlade, na koje narodno predstavništvo nema nikakova utjecaja.

Stanovnici Bosne i Hercegovine još ni danas nemaju opredjeljena državljanstva niti zakonita zastupstva u delegacijama.

Veličanstvo!

Hrvatski narod koji je ovako razkomadan, kojemu je jošte i Medjumurje protupravno oduzeto, izrabljivan je tako, da nemože nikako izvršiti u monarkiji onaj zadatak, na koji je pozvan po naravi i po svojem položaju.

Narod, raznim političkim upravama razdvojen, gospodarstveno sve to više propada, te po prirodnom zakonu ne bi mogao imati nikakvoga poticaja, da se u času pogibelji, kad bi i htio, založi, kako bi se moglo očekivati od njegova položaja, brojne snage i u prošlosti izkazana junačtva. A ako potraje ovakovo stanje, kakovo je sada u narodu hrvatskomu, stalno je, da bi on morao očajati.

U podržavanju ovoga stanja stoji velika pogibelj za dinastiju i monarkiju. Hrvatski narod pristupom u monarkiju Vašega Veličanstva donio je sve blago suverene slobodne države a izgubio sve do fizičkog života. Hrvatski narod bio je i jest svojim zemljopisnim položajem i svojom snagom temelj i uvjet svevladnosti monarkije. Za tu monarkiju hrvatski narod je doprineo neizmernih žrtava, pa u svojoj iskrenoj odanosti dinastiji sa strahom gleda u mogućnost, da bi sve te žrtve mogle biti jednog dana uzaludne i čuti prevelikom bolju ovo današnje žalostno i nenaravno stanje.

Mi potpisani zastupnici hrvatskoga naroda iz svih hrvatskih zemalja ne vidimo dugog izlaza, niti poznamo drugog sredstva, da hrvatski narod, sretan i u svojoj kući slobodan, izvrši svoje historičko poslanstvo na slavu prejasne dinastije i korist cijele monarkije, nego da čim prije hrvatskome narodu povraiti njegov starodrevni ustav i njegova teritorijalna celokupnost.

Političkim ujedinjenjem svih hrvatskih zemalja u jedno samostalno državno tielo u okviru monarkije izpunila bi se životna potreba naroda hrvatskoga i postavila bi se na jugu monarkije Vašega Veličanstva najjača zaštita moći, veličine i sjajnosti prestolja. Narod hrvatski, proslavljen po istom Vašem Veličanstvu radi poznate njegove vjernosti i prokušane obrane prestolja u prošlosti, našao bi i u budućnosti uvijek snage u svojim mišćama i u svojem imanju da u obrani svoje državne samostalnosti bude i najjača i najpouzdanija obrana prestolja i monarkije.

Ova zakonita težnja hrvaskoga naroda, koja odgovara ne samo pravu, nego i ekonomskoj i kulturnoj potrebi njegovoj, tako je ukorenjena u srcu i volji naroda, da nema sile, koja bi ju ugušiti mogla.

Radi toga potpisani zastupnici hrvaskoga naroda, članovi stranke prava iz Hrvatske, Slavonije, Bosne, Hercegovine, Dalmacije i Istre, uvjereni, da su sve težnje hrvaskoga naroda ne samo u skladu nego i u interesu i velevlastnosti monarhije i previšnje dinastije, usudjuju se najsmjernije zamoliti Vaše Veličanstvo, da nadovežući na reskript od 26 veljače 1861. upravljajući hrvatskomu saboru, sazove zastupnike iz svih tih hrvatskih zemalja na vječanje u glavni grad Zagreb. Ovaj sabor će imati zadaću, da sporazumno sa Vašim Veličanstvom,

svojim zakonitim kraljem, uredi unutarnje odnose kraljevstva hrvaskoga i njegove odnosa prema celokupnoj monarhiji onako, kako odgovara pravima i probitcima hrvaskoga naroda, sjašu i moći prejasne dinastije.

Bog poživi, Bog zaštiti Vaše Veličanstvo!

U Zagrebu, 12. siječnja 1912.

Beč, 31. siječnja. Danas su zastupnici vlč. Stjepan Zagorac i Dr. Ante Sesardić predali kabinetskoj kancelariji Njegova Veličanstva memorandum pravaških zastupnika iz svih hrvatskih zemalja, prama zaključku konferencije pravaških zastupnika, za ujedinjenje hrvatskih zemalja.

U Zagrebu krv se lije . . .

Omladina progovara. - Proti nasilničkom režimu. - Krvave demonstracije u Zagrebu. - Afera radi „Plesa Hrvata“ u Beču. - Demonstracije hrvatskih sveučilištaraca u Beču.

Naše brzojavno izvješće primljeno jutros u 3 sata.

Bečka omladina proti Cuvaju.

Beč, 31. siječnja. Obzirom na to, da je odbor za priredjenje „Plesa Hrvata“ u Beču, pod pokroviteljstvom generala baruna Varesanina, zaključio pozvati na ples i bana Cuvaja te bivšeg bana Tomašića, to su hrvatski i srbski sveučilištarci obdržavali danas skupštinu, na kojoj su zaključili pozvati sve narodne zastupnike, koji se primili počastnog odborničtva za ples, da polože tu čast. Skupština je bila veoma burna. Proti plesnom odboru padali su poklici ogorčenja, što je razne Cuvaje htio pokriomčariti u redove narodnog društva.

Demonstracije pred ugarskim ministarstvom.

Beč, 31. siječnja. U podne oko 200 sveučilištaraca sakupilo se u sveučilišnoj auli te odatle raznim ulicama pošli do Bankgasse, gdje se nalazi ugarsko ministarstvo. Omladina je bučno demonstrirala prosvjedujući proti razpustu hrvatskog sabora. Nastala je zaglušna vika: „Dolje Khuen! Dolje Cuvaj!“

Policija u akciji

Beč, 31. siječnja. Dok se demonstrijanti nalazili pred zgradom ugarskog ministarstva, dotrčala je već policija, koje je počela djake raztjerivati. Djačtvo je stalo reagirati na postupak policije i nastalo u bučno klicanje: „Dolje Cuvaj! Dolje Khuen! Dolje Magjari! Živila Hrvatska!“ Policija je na to stala postupati svojom energijom, raztjerala djake, a ulicu

s obe strane zatvorila poredavši se stražar do stražara.

Sveučilištarci se nakon dovršene demonstracije sakupili iza Burgtheatra te pjevajući narodnu himnu odkrivenih glava uputili se prama univerzi svračajući na se pozornost obćinstva, koje je i samo udarilo u demonstrativne poklike proti Magjarima.

Za demonstracija uapšeno je osam djaka, koji su svi, nakon što predali svoje legitimacije, pušteni na slobodu.

Zagreb proti tiraninu.

Prosvjédna skupština omladine.

Zagreb, 31. siječnja. Danas u 5 sati popodne preko 800 sveučilištaraca htjelo je držati u sveučilišnoj auli prosvjédnu skupštinu proti razpustu sabora. Mnogobrojno djačtvo, bez razlike stranaka, polazilo je korporativno u najvećem redu i miru prama sveučilištu. Došavši pred sveučilište nadjoše zatvorena sva vrata. Posebna deputacija djaka tražila je, da se vrata otvore, ali ovom njihovom zahtjevu nije udovoljeno.

Pravnik Leska sa stuba sveučilišne zgrade počeo je da govori. Čim je spomenuo ime Cuvaja, nastade zaglušna vika: „Dolje Cuvaj! Dolje Khuen! Dolje Khuenov eksponent! Živila Hrvatska! Dolje Magjari! Dolje magjaroni!“

Policija obkolila djačtvo:

Zagreb, 31. siječnja. U taj čas stvoreno pred sveučilišnom zgradom opandureni

konji i njihovi pješaci drugovi te sa svih strana obkole djake.

Omladina je odkrite glave pjevala narodnu himnu, a policija je sred pjevanja navalila na njih golim sabljama i udarajuć nemilice na sve strane stala razgoniti djake kô da goni divlje zvijeri. Djaci reagiraju i dolazi do tučnjave između djaka i policije, kojoj napokon uspije da djake izpred sveučilišta razjere.

Gradjanstvo se pridružuje demonstracijama.

Zagreb, 31. siječnja. Viest o navalilici policije na djačtvo ubrzo razširila se gradom te je zavládala na gradjanstvu velika uzbuđenost.

Medjutim je policija dobila pojačanje te je nemilice golim sabljama stala udarati po djacima tjerajuć ih ulicama. Saprozora kuća i trgovina padaju ogorčeni povici: „Abeg Cuvaj! Abeg Khuen! Dolje kozaci!“ Kuda god opandureni konji nasrću, kavane i dućani zatvaraju vrata i izlaze.

Teško ranjeno.

Zagreb, 31. siječnja. U ovim prvim sukobima do 7 sati večer teško ranjeno udarcima sablje 15 osoba, među njima jedan član redakcije „Neues Tagblatta“ i urednik „Novosti“.

Uapšena i daljnji ranjenici.

Zagreb, 31. siječnja. Demonstracije djaka trajahu do 10 sati večer. Za su-

koba sa policijom ranjeno je udarcima sablje 30 djaka, neki od njih veoma teško. Uapšeno je 20 djaka.

Demonstracije sve jače.

Zagreb, 31. siječnja. Oko 8 sati večer demonstracije uzele su sasvim ozbiljan karakter. Uzbuđenost se sve više širi i masa demonstranata sve više raste da broji više tisuća osoba.

Kada se je jedna velika grupa djaka pokazala u Ilici, a cjelokupna i okonjena i pješacka policija navalila na njih sabljama, ogromno mnoštvo obćinstva, koje se licom šetalo, priključilo se je djacima i obasulo policiju svakojakim poklicima i prijetnjama. Policija je lemala golim sabljama na sve strane, ali bijaše prestlaba da ista učini protiv ogromne mase demonstranata. Na to je policiji u najvećoj žurbi došlo u pomoć oružničtvo nataknutim bodovima te je tako oružanoj sili uspjelo da demonstrante raztjera.

Štreberstvo sveučilišnog rektora.

Zagreb, 31. siječnja. Djačtvo je preko svake mjere ogorčeno u prvome redu na sveučilišnog rektora Dra. Domca. Kada su naime prekjueh djaci došli k njemu molbom, da im prepusti sveučilišnu aulu za obdržanje jedne skupštine, on im je obećao, da će skupštinu moći obdržavati, ali kada su danas o podne dovršena na sveučilištu predavanja, po nalogu rektorovu vrata sveučilišta bijahu zatvorena i na njih priljepljena obznana rektorova, koja u prvome redu kaže: „Obzirom na skupštinu,

koja bi se danas popodne im obdržavati na sveučilištu, bit će učilište cijelo popodne zatvoreno“.

U cilnom sveučilišnom djačtvu radi ovog postupka rektorova veliko ogorčenje. Djačtvo je uvjerenom, da je rektor tako postupao pod pritiskom policije. To ogorčenje je, to veće buduć na dnom redu skupštine bijaše jedna je tačka: pitanje reciprociteta hrvatskog sveučilišta.

Zagreb u obsadnom stanju.

Zagreb, 31. siječnja. Priestolnica hrvatske već se nalazi kao u obsadnom stanju. Oružničtvo i policija zaposele glavne ulice.

Večeras je sa obližnjih postaja veliko pojačanje oružničtva. U kasnom vojničtvo je u pripremi.

Cuvaj hoće da pokaže svoju želju, ali pri tome mogla bi se i na njoj obistinit ona: Tko sije vjetar, žeti će b

Iz uredničtva.

Ovaj broj dajemo dan prije izjaviteljom na gradivo, koje bi inače starjelo. Bude li kakvih važnijih vijesti, priredit ćemo posebno izdanje.

Hrvatska Tiskara (Dr. Krstelj i drug.).
Vlastnik, izdavalac i odgovorni urednik:
JOSIP DREŽGA.

Hrvati!
Sjećajte se Družbe
SS. Ćirila i Metoda.

Natječajni oglas.

Otvora se natječaj na 3 mjesta redara kod općine uz godišnju plaću od kruna 960 isplativih u 12 jednakih predplaćnih obroka, i suviše kr. 100 na godinu za odieo.

Molitelji moraju dokazati:

1. Austrijansko državljanstvo,
2. Poznavanje hrvatskog jezika,
3. Neporočno ponašanje.

Natječajne molbe moraju se prikazati do 1. veljače 1912.

DRNIŠ, 15 siječnja 1912.

Općinsko Upraviteljstvo

Načelnik

R. Grubišić.

Prisjednik
 Vj. Nakić.

Nuzzaslužba!

POSVE BADAVA šaljem jedan e-le gantni iz amer. double zlata odliji u dvostruki lanac sa privjeskom onomai koji mi pošalje 100 adresa, na koje ja m o katalog badava poslati mogu. Adrese ima biti od obrtnika, namještenika, činovnikni ne više od 10 adresa iz jednog mjesta. I uviš 100 adresa ima se točno i razgovjetni oopisati na 100 bijelih ceduljica u veličini Od 8 cm, širine i visine, sa naznakom kod svake adrese: lme i prezime, zanimanje, mjesto, zadnja pošta i zemlja. Pošiljka ima biti sa 20 filira frankirana te najdalje do 1. studenoga priposlata na

Leop. Schaechter, Beč XVI.4.
 Lerchenfeldergrütel 5-7.

Oprez!

Družtva „Papir Abadie...
 Pošto se u posljednje vrijeme ponovile razne imitacije naših općepoznatih i obiljubljenih tuščića

RIZ ABADIE (Riz doré)

molimo naše p. n. mušterije, da paze točno na ime Abadie, koje se nastoji sa raznim drugim riečima nadopuniti, Mi opominjemo prije kupovine na lošu imitaciju, jer ćemo protiv imitacija sa svim sudskim sredstvima postupati.

DRUŠTVO „PAPIR ABADIE“

Vrućina i žedja ...

Oslabljen i umoran

postan svaki, koji si u vrućim danima gasi žedju sa vinom ili pivom.

Veseljete za rad i jakost

očuva si pak svaki, tko popije za ugašenje žedje čašu ohlađene kave „ENRILO“.

Želj „Enriilo“ zavrjetak se pripraviva na posve jednostavni način. Uzmi u 1 litru vode 2 pune žličice (10 grama) „Francovoga“ kavinog nadomjestka „ENRILO“, pusti to 5 časa dobro kuhati; kod 1. vrijetnja 1 put izmješaj, pusti zatim 3 časa, da se staloži, odlij zavrjetak, pridometnati nešto sladora, te pusti, da se sve to ohladi.

1 litra te ukusne kave „ENRILO“ stoji sladorom zajedno samo

2-3 p.

Ako se sa mliekom gorka pije, jest kava „ENRILO“, (6 grama na 1/4 litre vode) izvrstan zajutak, a također i večera

Ova kava „ENRILO“ proizvadjja se jedino u tvornici HENRIKA FRANCKA SINOVU U ZAGREBU, a dobiva se u svakoj trgovini špecerajске robe.

Perad i jaja za razplod.

Jaja, pilića, odrasle i za izložbe uzgojene peradi čistih sojeva prodaje: U-zorna peradarna na Voštarnici kod Zadra. Obširniji oglas u „Gospodarskom Vjesniku“. Slobodan pristup.

Ženske

koje hoće, da očuvaju svoju kožu, naročito od ljetnih pjega, a koje hoće da dobiju i da održe meku kožu, neka upotrebljavaju kod pranja samo STECKENPFERDOV SAPUN od ljetanovog mlieka (Znak Steckenferd) od BERGMAN & COMP. Tetschen a. E. Komad stoji 80 para, a dobije se u svim ljekarnama, drogerijama, parfumerijama itd.

Izvjescujte „Hrvatsku Rieč“

MALI OGLASNIK

ZA JEDNO UVRŠTENJE OD 3 REDKA U „MALOM OGLASNIKU“ PLAĆA SE 40 PARA; ZA SVAKI DALJNI REDAK 10 PARA VIŠE. ZA VIŠEKRATNO UVRŠTENJE POPUST. — PLAĆA SE UNAPRED.

POKUČSTVO sastojeće iz jedne spavaće sobe, kuhinje, šivaćice stroja liči prodaje se radi odlaska iz Šibenika. Poblize obavesti daje uprava „Hrvatske Rieči“.

MEDA finoeg vrecanog imade na prodaju kod P. Celarske Zadruge u Janjini. Razasije se u posudam po 6 kg uz cieniu od Kr. 8.50 franko Janjina — Uprava.

NA OBALI jedno pomjeće za iznajmiti Obaviesti daje uprava našeg lista.

UTIJAVANJE u svjetlo obavija vjesto i brzo Filomena udova Fetela, Kuća Belanarić kod Peste.

Kuća u Varošu, na trti pošti, sa svlijom, prodaje se u umjerenu cieniu. Za obaviesti obratiti se na upravu našeg lista pod brojem 130

HARMONIUM, sa tri registra, skoro nov, prodaje se. Obaviesti daje uprava našeg lista.

A. Thierry-a Balsam

LEKARNIKA A. THIERRY-a samo prava STOLSKA MAST.

Ukoliko želite osjetiti sve prednosti ovog balsama, onda vam treba samo malo vremena i malo novca. Ovaj balsam je izvanredno djelotvoran i koristi se u mnogim slučajevima. On je najviše poznat zbog svoje sposobnosti da ublažava bol i upala, a također i zbog svoje sposobnosti da ublažava svaku vrstu reumatizma i drugih bolesti. Ovaj balsam je izvanredno djelotvoran i koristi se u mnogim slučajevima. On je najviše poznat zbog svoje sposobnosti da ublažava bol i upala, a također i zbog svoje sposobnosti da ublažava svaku vrstu reumatizma i drugih bolesti.

Glavni izvoz: Sjetama k Angliju čitavu Adolfa Thierry-a u Precedici, Hrvatska.

Hrvatske narodne poslovice
 uredio V. J. Skarpa, ciena knjizi broširano K 5.—, a uzvezano K 6.—, nabavjaja se kod „HRVATSKE TISKARE“ u Šibeniku i u svim knjižarama.

VELIKA ZLATARIJA GJURO PLANČIĆ
 VIS - STARIGRAD - VELBUKA
 BOGATO SNABDJEVENA PODRUŽNICA
 ŠIBENIK.

— Hrvatska Tiskara — ŠIBENIK (Dr. Krstelj i drug) — ŠIBENIK Izradijuje najmodernije — tiskarske radnje.

OGLAS.

Javljamu P. N. općinstvu da smo već započeli radom u našoj modernoj krojačnici na obali kod Hotel de la Ville, pod upravljanjem i krojenjem modernog krojača, koji može poslužiti svakovrstnim rezanjem.

Cijene su štofe i izradbe odijela veoma umjerene.

Primaju se naručbe za štofe i odijela i iz vani.

Prva Dalmatinska Tvornica Prediva i Tkala u Šibeniku
PAŠKO RORA I DRUG.

SINGER „66“
 ŠIVAJI STROJ
 NAJNOVIJI INALSAVRŠNIJI.

DRUŠTVO SINGER D. ZA ŠIVAJE STROJEVE
 ŠIBENIK — GLAVNA ULICA.

SINGER
 ŠIVAJI STROJEVI
 SINGER MOGU SE DOBITI SAMO U NAŠIM VLASTITIM DUĆANIMA.

Hamburg Amerika Linie

izravna njemačke vozna pruga sa brzim i poštanskim parobrodima.

Odprema putnika sa svo strane svijeta

Hamburg - Newyork
Hamburg - Philadelphia

Hamburg-Argentina
 Hamburg-Brasija
 Hamburg-Guata
 Hamburg-Becio
 Hamburg-Afrika
 Hamburg-Engleska
 Hamburg-Francuska

Zabavna pomorska putovanja. Putovanja oko svijeta, vožnje na istak, u Indiju, u Japanu, u Sjeveru, u Ardekanom moru. Putovanja na Sjever do Dronhelma, na stok Island, na sjeverni kap i Spitzbergen. Vožnje po Nije.

Upute se šalju i daju besplatno.

Hamburg - Amerika Linie,
 ošito za putnike, Hamburg.

Zastupstvo u Trstu: Hamburg-Amerika Linie
 General. agentura za Primorje, Via Porporella.

Jeste li bolesni?
Badava

saobčujem svakome, kako sam ja od dugogodišnje bolesti na plućima (sušice, upale grla i zaduhe) ozdravila. Ne tražim za to nikakove odštete. Činim to samo, pošto sam za moje bolesti, kada su svi za me bili izgubili svaku nadu, bila odlučila, ako najdem sredstvo mom spasi, da to objavim na moj trošak u svim novinama. Gospodja F. Krizek, Prag II. — Br. 2007. (Česka). —

Grubišić & Comp.
 u Šibeniku

Odpravnistvo i stovarište za umjetno gnojivo

CALCIUMCIANAMID-A
 (Societá anonima per la utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia).
 Upute i razjašnjenja o uporabi na zahtjev badava i franco.

Marko Markovina Split
 Telefon 93.

Składište i Zastupstvo
 Peći i šparherda,
 Eternita
 Cijevi, dimnjaka i pločica
 : keramike :
 Stakala prostih i ornamentalnih
 Papendeka tankog i debeloga
 Zahoda porculane i t. d.

Pokučstvo
 solidno i ukusne izradbe može se dobiti uz veoma nizke cijene samo kod dobro poznate trgovine
A. DELFIN, Šibenik.
 papetarska i drvodjelacka radionica

Predplatite se na „Hrvatsku Rieč“!

ANT. SPLJET
 Dalmatinska Zlatarija
 ŠIBENIK

ARTUR GRIMANI I DRUG - ŠIBENIK.
 Papirница - Muzikalije - Školske knjige - Kožnati predmeti - Igračke.
REMINGTON PISAČI STROJEVI - Vrpce i potrebštine za strojeve sviju sietama.
Specialitet: PAPIR ZA PISAČE STROJEVE 1000 LISTOVA KRUNA 7.20 - Gramofoni.
 Gramofonske ploče! ODEON (dvostruk) Kruna 4., - JUMBOLA (dvostruk) Kruna 2.50.

Eugen Pettoello

Pribor satova, zlatarskih i optičkih predmeta i kineskih srebrarija žlica, viljuška i noževa.

Zajamčena izradba sa 90 grama čistog srebra.

Pečata.

SVAKE VRŠTI REZBARILJE U KOJJOJ MU DRAGO KOVINI.

Bogati ilustrovani cijenik. Tvorničke stalne cene. Šibenik, Glavna ulica, br. 128.

Bolestni na plućima, na grlu, - - na zaduhi - -

Tko hoće da se riješi plućnih bolesti ili grlobolje, pa i u težem stupnju, tko hoće da ozdravi od zaduhe, ma kako ona bila stara i činila se neizlječivom, neka se obrati na **A. Wolffsky** Berlin N. 37, Weissenburgerstrasse 79. Mnogobrojne zahvale daju jamstvo za uspjeh njegovog liječenja. — Knjižnice badava.

„Djački Dom“ u Zadru

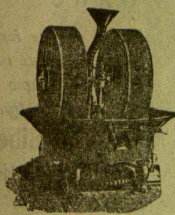
KONVIKT

Prima učenike srednjih škola na stan i obskrbu (vrlo dobra hrana, stan udoban, pranje, čišćenje, krpljenje, nadzor, poduka u svim predmetima itd.) uz mjesečni honorar K 70.

Ujedno primaju se učenici pučkih škola u **priljevni tečaj** za srednje škole (gimnaziju, realku itd.) Za uslove obratiti se ravnateljstvu.

Pravila šalju se besplatno.

Ravnateljstvo.

ULJARSKE STROJEVE KAO I PODPUNE UREDJAJE U SVAKOJ IZRADBI, NAJFINIJA IZVJEŠĆA, VINSKE PREŠE, SVE VRSTI MOTORA, MLINOVA I GOSPO-
:: :: DARSKIH STROJEVA :: ::

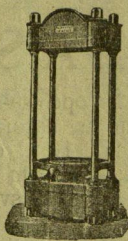
RAZAŠILJE

EMANUEL I OSKAR KRAUS

:: TRST, VIA S. NICOLO Br. 2. ::

BRZOJAVI: CARAUS, TRST — TELEFON Br. 2066.

Posjećivanja po našim inženirima, proračuni i nacrti badava.

Krondorferova
alkalička naravna kiselica.

Dobiva se u drogeriji

V. VUČICA

— Šibenik —

PRIJE UPORABE

LJEPOTA I UMILJATO LICE postizava se kroz uporabu

AACHENER - THERMALOVOG SAPUNA

koji je ujedno najbolje sredstvo za očuvanje proti kožnoj bolesti

Dobiva se samo kod braće M. V. ŠKUBANJA — ŠIBENIK (Dalmacija).

Cijena jest za komade od I-e vrsti K 2'40
" " " " II-e " " 1'60

Cijena jest za komade od III-e vrsti K 1'40
" " " " IV-e " " 80

POSLE UPORABE

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice
„DALMATIA“

uzdržava od 1. maja 1911. sljedeće glavne prupe:

Trst—Metković A (poštanska)
Polazak iz Trsta ponedjeljak u 5 sati posli. odne povratok svake subote u 6 sati prije podne.

Trst—Metković B (poštanska)
Polazak iz Trsta u četvrtak u 5 sati poslije podne; povratok svake sriede u 6 sati prije podne.

Trst—Metković C (poštanska)
Polazak iz Trsta u subotu u 5 sati poslije podne; povratok u četvrtak u 6 sati prije podne.

Trst—Korčula (poštanska)
Polazak iz Trsta u utorak u 5 sati poslije podne povratok u ponedjeljak u 6 sati prije podne.

Trst—Šibenik (poštanska)
Polazak iz Trsta svake sriede u 5 poslije podne; povratok u utorak u 6 sati prije podne.

Trst—Metković D (trgovačka)
polazak iz Trsta svake nedjelje u 3 sata pr. pod. povratok svake nedjelje u 2.30 poslije podne.

Trst—Vis (trgovačka)
Polazak iz Trsta u petak u 5 sati poslije podne povratok svaki četvrtak 8.30 prije podne.

POZOR RODOLJUBI!

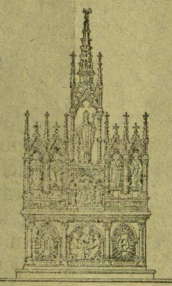
Zahtjevajte posvudje naše igraće karte

„PRIMORKA“

Prva slavenska tvornica igraćih karata u Ljubljani.

INSAM & PRIMOTH
St. Ulrich, Groeden (Tirol).

Utvrđeno godine 1820.

Vrlo puta nagradeno.

Kiparske raduje iz drveta za crkve

Kipovi svetaca, oltari, propovjedaonica križni putevi, raspela, jaslice itd.

Katalog uzoraka s cijenama daje se badava. Za dostavu naručbe do štacije ukjučivo sa skrinjom, ne plaća naručitelj.

Okrepljujuće sredstvo za želudačne slabosti

zanim za takove, koji su si poremetili djelovanje želudca, bilo prehladom ili neumjerenošću, bilo uzimanjem slabe, teško probavljive, prevruće ili prehladne hrane, te si time navukli grčeve, nadimanje i razne želudačne bolesti, pruža

Baldrianum dra. Engel-a

osobitu pomoć. **Baldrianum** pomaže osobito u začetku bolesti, jer predusreće teške posljedice kao bezsanicu, vrtoglavicu i druge preznake nervoznosti. **Baldrianum** je učinjen od najboljeg Samos-vina, djelatnog korenja te sladorače od trešnje i maline. Poradi svog sastavka čini **Baldrianum** redovitu stolicu i okrepljuje uobće cijeli organizam.

Budući da ne sadržaje nikakvih štetnih sastavaka, mogu ga bez pogibelji, koli slabi bolesnici toli djece, bezbržno upotrebljavati. Uzima se u jutro i u večer mala žličica. Djeci i slabijima razriedjuje se toplom sladnom vodom. Dobiva se u ljekarnama Šibenika, Skradina, Drniša, Tiesna, Biograda na moru, Benkovca te cijele Dalmacije velika boca 4 K, manja 3 K.

Ljekarne u Šibeniku razasijaju 3 i više boca **Baldrianum** Dr. Engela uz snižene cene po cijeloj Austro-Ugarskoj.

Pazite na patvorine!

Traži se jednostavno:

Baldrianum dra. Engel-a

Širite „Hrvatsku Rieč“!

HRVATSKA VERESIJSKA BANKA

:: PODRUŽNICA ŠIBENIK ::

Centralna DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU

DIONIČKA GLAVNICA 2,000.000 K

PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČCI 250.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTU KURENTU I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE, OBAVLJA INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA V. JEDNINE. DEVIZE SE PREUZIMLUJU NAJKULANTNIJE. IZPLATE NA SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE - - - BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE. - - -

MJENJAČNICA

KUPUJE I PRODAJE, DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERETNICE, ZALOŽNICE, SRECKE, VALUTE, KUPONE. PRODAJA SREČAKA NA OBROČNO ODPLAĆIVANJE. OSJEGURANJE PROTI GUBITKU ŽRIEBANJA. REVIZIJA SREČAKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLATNO. - - - NO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA. - - -

TVORNICA PAPIRNATIH VREĆICA

ANTE ZORIĆ - ŠIBENIK - (DALMACIJA).

Tvornica je uređena sa svim potrebnim strojevima izradjuje vrećice u svim veličinama i u svim bojama. Ovo je prvo i jedino domaće poduzeće ove vrste. Cene su vrlo umjerene, te domaći potrošnici ne će imati razloga, da pored domaćeg poduzeća služe se iz vana.

- - NARUČBE SE IZVRŠUJU VRLO BRZO I TOČNO. - -